

A német nemzeti szocializmus.

1932. április 18-án, harci időszaka-
nak legnehezebb perceiben új
szervezettel bővült a hatalomra-
jutásért harcoló párt. Az új szer-
vezetnek, amely a Nationalsozialis-
tische Volkswohlfahrt (Nemzeti-
szocialista Népjólét) nevet vette fel,
egyetlen célja és feladata volt: a
párt ellen minden eszközzel folyó
irtóhadjárat áldozatainak, a kenye-
rüket vesztett, megsebesült, stb.
nemzeti szocialista harcosoknak
támogatása, ápolása. A Fűher-
rö-widdel hatalomrajutása után rende-
letileg a párt és ezzel az egész
nemzeti szocialista német birodalom
hivatalos népjóléti és népgondo-
zási szervévé tette a NSV-t.

A most már hivatalossá vált
szervezetre óriási munka várt. Az
NSV 2-3 éven belül eltüntette a
munkanélküliséget Németországból
és a segélyreszorulók számát a leg-
minimálisabbra csökkentette. Az
első feladatot tehát sikerült meg-
oldani: megszűnt a nyomor Német-
országban. A német nép életének
csaknem valamennyi területén dol-
gozó szervezet önkéntesen jelent-
kező tagjainak anyagi és cselekvő
támogatásával végzi áldásos mun-
káját. 1934-ben még csak 3,720.000
ember állott az NSV támogatóinak
sorában, 1937-re megkétszereződött
ez a szám, ma pedig már nem ke-
vesebb, mint 16 millió német férfi
és nő szolgálja az igazi szocializmus
ügyét. Nemcsak pénzbeli és termé-
szetbeni adományokkal, hanem tet-
tekekkel is, Az NSV munkáját nem
a bürokrácia, hanem a szív irányítja.
A német nép a háború ellenére
sem feledkezik meg szociális köte-
lességeiről. A nemzeti szocializmus
a családban látja a népi erő forrás-
át. Ennek az elgondolásnak meg-
felelően az NSV a családi élet vé-
delmét, támogatását tűzte ki leg-
főbb céljává. A családból is az
anyát és gyermekét illeti a legfőbb
gondoskodás. Az NSV éppen ezért
a rendelkezésére álló erővel har-
col a gyermek-halandság ellen,
támogatja az anyát gyermeke lelki
és testi nevelésében, szülés előtt
tanácsokkal látja el, segítségükre
van a szülés idején, s a szülés
után is lépten-nyomon érezteti ve-
lük a nemzet halálját. A munkával
tölterhelt anyák támogatására és az
üdülő, vagy szülőotthonban lévő
helyettesítésére az NSV önkéntes
kiszegítő erőket küld ki a családok-
hoz; 1941-ben például havonként
átlag 26.500 családhoz küldtek ki
ilyen kiszegítő erőket. Ellátja őket
élelmiszerekkel, gyermekruházati cik-
kekkel, ággyal, stb.

Az NSV intézi az anyák, cse-
cemók, kisgyermek és serdül-
tebb gyermekek üdültetését is. 1934-
óta félmillió német anya pihente ki
lárakalmait lakóhelyétől távolos

Egységes emberiség.

Az emberiségről, mint nagy egy-
ségről szoktunk gondolkodni és beszélni.
Az emberiség kultúrája, az emberiség ha-
ladása, az emberiség, emberméltség
fogalmi mind feltételezik, hogy az em-
beriség egységes. Van valami, ami egy-
ségbe foglalja a térben, időben, szoká-
sokban, izlésben, gondolkodásmódban és
érdekekben annyira elütő, annyira ellen-
tétes lényeket, akik vagyunk.

Valamikor az emberiség alapvető
egységéről senki sem kételkedett, de mi-
helyt a kultúra értéke kétségessé vált, az
emberiség egységének tana is ellenzökre
talált. Valóban, ez a két gondolat: egy-
séges emberiség és kultúra, egymástól el-
választhatatlan. A kultúra mindig csak a
teljes, egységes emberiség ügye lehet.

De vajon jelent-e valamit ez a szó:
embernek lenni? Nem vetkőztetjük-e ki
minden pozitív tartalmából, ha egyfor-
mán alkalmazzuk mindenkire? Van-e
olyan valami, ami kivétel nélkül minden
embernek nevezett lényben megtalálható?
Milyen címen emeljük ki ezt a „homo
sapiens”-t a nagyvilág forgatagából és emel-
jük önálló fajjá, species-zé? Van-e olyan
láthatatlan kapocs, amely a tűzföldi in-
diánt és a párizsi bankárt, a grönlandi
eszkimót és a csikágói mérnököt össze-
fogja? Lehet-e azt mondani, hogy a leg-
fontosabb dologban ezek megegyeznek,
lényegük közös és ami közöttük külön-
ség, az mind csak mellékes?

A keresztény gondolkodás egy pil-
lanatig sem kételkedik benne, hogy em-
bernek lenni közös sors, közös valóság,
egy nagy egységben való részesedés, egy
nagy család tagsága. Az emberiség egyet-
len testület, szerves egység, amelynek
természetes feje Ádám, természetfölötti
forrása pedig Krisztus. Közös emberi ter-
mészetünk nyögi az eredeti bűnt, közö-
sen részesedünk a megváltás áldásában is.
Sosem vagyunk elszigetelve, sosem élünk
vagy halunk önmagunknak, kisebb csele-
kedetünk hatásai is kiterjednek az egyete-
res emberiség minden egyedére s az em-
beriség organizmusának, valós közösségé-
nek nem vetnek gátat sem egy család, sem
egy ország, sem egy fajta határai. Sőt még
az idő hosszúsága, a nemzedékek változása
sem szigetelhet el.

De nemcsak a hit biztosítja az embe-
riség egységéről, hanem már a legkez-
detlegesebb gondolkodás is. A természet-
tudomány oldaláról tekintve, a közös faj
minden jelegzetessége megtalálható az
emberiségben. Még azok a tudósok is,
akik több egymástól független östől való
u. n. polyphyletikus leszármazását hirde-
tik, kénytelenek elismerni, hogy ma már
a feltételezett ágak elválaszthatatlanul
összekeveredtek, tehát kezdettől fogva
is képesek voltak összeházasodva termé-
keny utódokat támasztani, ami természet-
tudományos szempontból a közös faj dön-
tő kritériuma.

De magasabb bölcséleti szempont-
ból nézve is nyilvánvaló, hogy létezik
világkultúra, egyetemes, az összemberisé-
get érdeklő törekvések, eszmék, ügyek
mozgatnak mindenütt embereket. Maga
az „ember” szó egész világos határok

között alkalmazható, nem kell magunkat
különösebben megerőltetnünk, hogy va-
lakiben az emberség félreérthetetlen je-
gyeit megtaláljuk, még akkor sem, ha az
illető viselkedése, erkölcsi, magatartása
éppen nem olyan, ahogyan az embertől
elvárnók. Hiszen éppen azon háborodunk
fel, hogy ember létére nem úgy viselke-
dik, ahogy embernek kellene. Mikor azt
mondjuk valakire, „emberségéből kivet-
között,” amikor dühünkben állatnevekkel
gyalázzuk, közben nagyon jól tudjuk,
hogy az illető mégis csak ember, máskép
viselkedését nem is vennők rossz néven
tőle.

Ha az emberség bölcséleti, nem
természet tudományi meghatározását ke-
ressük, akkor a sokféle és változatos
külső, testi tulajdonság fölött valami szel-
lemi összekötő elvre kell támaszkodnunk.
Mert térben és időben, megjelenésben és
viselkedésben oly nagy mértékben elütő
tömeget, mint az emberiség tagjai, csak
egy szellemi elv hozhat közös nevezőre.
Ez az elv a lélek. Embernek tekintünk
minden olyan lényt, amelynek testi szer-
vezetén személyes szellem uralkodik és
pedig olyanformán, hogy a személyes
szellem életműködése a testhez vannak
kötve, a lélek és test viszonya a forma és
materia, létalakító és létbefogadó elv vi-
szonya lesz. Az ember egy meghatáro-
zott szellemi principium, azaz lélek, és
egy meghatározott anyagi szervezet prin-
cipium, azaz test szerves egysége. Az em-
ber, mint anyagi lény, térhez és időhöz
van kötve, de szellemével tér és idő fölé
emelkedik.

Innen az ember állandó kettősége.
Mint szervezet, életműködése az érzék-
szervek függvénye. De szellemi életet is
él: és erre csak akkor képes, ha érzék-
szerveit el tudja hallgattatni, háttérbe
tudja szorítani. Ezért van az, hogy az
igazságosság „beköti a szemét” — és így
jobban lát. A gondolkodó „se lát, se hall”
A tudós „szórakozott.” Az ember legne-
mesebb fajtája, a misztikus egyenesen
révületbe esik, elvonatkozik a világtól, a
földtől, az anyagtól.

Az anyag és szellem ilyenfajta ta-
lálkozását csak az emberben tudjuk meg-
figyelni. Csak az embernél találkozunk
vitalis szempontból lét- és fajfenntartás
szempontjából egész jelentéktelen és még-
is saját tudatának, belső életének szem-
pontjából végtelenül fontos, minden fölött
uralkodó érdekekkel. Csak az ember
tud önmaga fölé emelkedni. Csak az em-
ber tudja életét a vitalis sikon túlmenő,
szellemi, időtlen eszmékért feláldozni. A
tyukanya meg tud halni csibéért, a kutya
gazdájáért, de az ember meg tud halni a
hazáért, a szabadságért, a vallásért.

Ahol a szellem ilyenképp találkozik,
ott ember van jelen. A mese, a képze-
let néha eljátszadzik állatbőrbe bújtatott
emberalakokkal. Apuleius regényt irt egy
számra változott ember kalandjairól: de
közben egy pillanatig sincs kétségünk,
hogy a regény hőse csak ember maradt,
bár elváltoztatott ember. És ha bármilyen
élőlényben eszmék iránti hűséget, az ér-
zéki benyomások fölé való emelkedést

figyelnénk meg, azt is embernek kellene
minősítenünk, de eddig ilyesmi csak a
természetről „homo sapiens”-nél fordult
elő. És ha léteznék olyan „homo sapi-
ens”, akinek eszmék, igazságok, gondo-
latok, időtlen értékek iránt semmi, de
éppenséggel semmi érzéke nem volna: az
nem lenne ember, csak „homunculus.”

De az ember, még ha akar, akkor
sem tud elszakadni a szellemtől. Legfö-
ljebb ellene fordul, megtagadja szájával,
de olyankor is tanúságot tesz amellett,
hogy az érzékek világán felül lát, elis-
mer valamit, annyira látja, hogy küzd
ellen, — öngyilkos küzdelemben.

A létről szóló tudomány, az onto-
logia világában az ember úgy tűnik élénk
mint ha a lommá és erővel bíró,
potenciális végtelen, képesség a vég-
telenre. Nem aktuálisan befejezeten,
ténylegességben bírja a végtel-
lenséget. De végtelenre szomjas, a vég-
telen felé mindig nőhet, a végtelent fo-
kozatosan beszívja, magáévá teszi. Soha-
sem készül el vele, a végtelennel nem
lehet elkészülni, de mindig gazdagodha-
tík általa. Az ember alakulóban lévő kis
világ, mikrokozmosz, kicsiny világegye-
tem. Szellemi aktusai, tudása, szeretete
az egész világot behálózzák. Testünk ha-
tára a világegyetem, mert a világegyetem
összedolgozik érzéki benyomásaink létre-
hozásában. De a világ maga is véges, a
világ nem szab az embernek, ennek a
lehető végtelennel határt, az ember nem-
csak mikrokozmosznál, hanem a makro-
kozmosznál, a nagy világnál is több:
magát az Abszolútumot, az Istenséget is
tudásának és szeretetének tárgyává te-
heti és úgy meghaladja a csillagokat is.

Az ember elvarázsolt királyfi, kol-
duscondrában tengődő gazdag. Fejlőd-
hetik, növekedhetik. De ki is van szol-
gáltatva a világnak. Hogyan hódítja meg
a világot és az Abszolútumot? Ha mi-
nél teljesebben kitárul feléje, ha kiszol-
gáltatja a világnak érzékszerveit, vele rez-
dül a világ rezdüléseivel, magáévá teszi a
Vigrend, a Kosmosz remegéseit, az éter, a
levegő hullámaiban maga is hullámoz. És
magáévá teszi az Abszolútumot ha megadja
magát neki, ha leveti korlátait, ha bár-
mily növényi kinok és fájdalomak árán is,
de felszakítja a lelket összezúgó bur-
kokat, kényelmes pályákat és az igazság
és erkölcs végtelen perspektívái felé
kitárul.

És erre egyformán képes a grönlan-
di halász és a római biboros, a szíriai
földműves és az argentiniai pilóta: ezért
érdemlik és viselik mindnyájan az ember
nevet.
(—ány.)

Pénz és Lélek.

Irta: M. Gy.

Kezdetől örök ellenségek a Pénz
és a Lélek!

Engesztelhetetlenül gyűlölik egymást.
Még átmeneti időre sem kötnek legalább
látszabékát, sőt fegyverszünetet sem. Vi-
askodásuk életre-halálra folyik. Néha a

csendes, egészséges környezetben
és közel 4 millió városi gyermek
nyaralhatott vagy a tengerparton,
vagy egészséges falusi levegőn.

Az NSV felügyelete alatt mű-
ködik a „Nemzeti Szocialista Nő-
vérek” több tízezer tagot számláló
gárdája, amely áldásos munkát fejt
ki a kórházakban, klinikákon és a
népgondozás terén. Az NSV fel-
adata közé tartozik a német kép-

zőművészet támogatása is. A német
művészetet hozzáférhetővé tenni a
német nép széles rétegei számára
és érvényesülési lehetőségeket te-
remteni a német művész, elsősor-
ban a kezdő művész számára.

A háború még fokozottabb
erőkifejtést követel az NSV-től és
e hatalmas szervezet gondoskodik
a háború polgári áldozatainak ápo-
lásáról, szeretettel irányítja a sebe-

sült, rokkanttá vált katonák sorsát,
tevékeny részt vesz a külföldön
élő németek hazatelepítésének in-
tézésében és a felszabadult terüle-
teken folyó építőmunkában stb. és
oroszlánrésze van abban, hogy a
belső front egységesen és megin-
gathatatlanul sorakozik fel az új
Európa győzelméért harcoló német
véderő mögött.

A RÁDIOÉVAD MEGLEPÉSEI

Standard RÁDIO ÁLTAL ÉPÍTETT ADÓÁLLOMÁSOKAT
MAGGASSA Standard „HET VEZER-SOROZAT” RÁDIOVAL

Pénz, máskor a Lélek kerekedik felül. Döntő győzelmet azonban egyik fél sem tudott aratni eddig.

Mostani összecsapásokhoz mérhető még nem ismer a történelem. Érzik, hogy végre-valahára bekövetkezett a könyörtelen leszámolás. Valamelyiknek teljesen el kell buknia, ha nem is a föld kerekességén, de remélhetően Európában. Ezért a ropant erőfeszítés mindkét hatalom részéről, az országok, nemzetek felsorakoztatásával, a legörjögőbb háborúban.

Ellenségeink a Pénz varázseréjében bíznak. Hiszen oly sokszor s rettentően megbizonyította a mult, hogy pénzzel a legszembetűnőbb javak is megvásárolhatók!

Persze, ez nem általános szabály. A Lélek is tekintélyes diadalsorozatra tekinthet vissza. Csodálatos esetekre, amikor a becsület legyűrte a birvágyat, a kapzsiságot, a mohó sóvárgást a Pénz után!

Az angolszászok mégis „gyakorlatiasan” gondolkoznak. Legalább is azt képzelik. Összehirácsolják a világ különböző kincseit, garmadába hordják lihegve a Pénzt, mint mentő horgonyt a Lélek fennsőbbiségének megbénítására!

Szerintük a régi jó Montecuccoli elv, hogy egy háború megnyeréséhez három eszköz szükséges: a pénz, pénz és pénz, — örökérvényű. Tehát ily felfogásban kísérlik megmenteni minden erőszakoskodást, minden recsegő-ropogó világbirodalmukat. A Pénz rabigájába kényszerítették a legtöbb délamerikai államot, megfizetve a kormányzó tényezőket s tengelyellenessé gerjezve a közhangulatot. A Pénz természeténél fogva teszi lehetővé náluk az óriási méretű hadiszergyártást.

Pompásan fizetett ügynökeik s kémeik patkányszerű rajzással hemzsegek a földkerekség valamennyi zugában. Számos állam megpénzelt sajtója a „demokratia igazság” (?) nótáját fújja. És amit

szinte hihetetlennek gondoltunk, szintén megvalósult. A Pénz démoni büvereje összeolvastotta a tüzet és a vizet. Szemléltetjük a burzsoázia ocsmány ölekezését a proletáriátussal!

A Lélek nyomasztó hátrányba került volna? — Legkevésbé sem. A Pénz világhódító szinpadias körútja csak szemkápráztatóan színes, de gyorsan szétfoszló görögűtű. Itt ott átmeneti sikerekhez juttatja az angolszászokat, felszítja a muszka ellenállás halódó tüzeit, de a Lélek néhány százmillió hívótáboráért kitarását összeroppantani nem tudja, a kedélymergés leglátványosabb eszközeivel sem!

A dollárok hazája másfél évszázad óta dúskál a javakban, fürdik a pénzben. Ez magyarázza meg végzetesen hatásos szerepét az első világháborúban, amikor csekély veszteségáldozat eredményeként övé volt az utolsó szó. A Pénz lélekmergése az akkori harctereken sikerülhetett, mert hadseregünk nyomorgott a bűnösen lassú, sőt tudatosan elhanyagolt élelmezési utánpótlás miatt. S a Pénz megvesztegette a sajtót is, hogy megrontsa hadseregünk ellenálló kedvét. Így a kihajózott tanktömegekre könnyű feladat, olcsó dicsőség várt s a Pénz lovagjai, a jenki örömmámorban úszhattak, illetve pihenhetek „babéraiakon”. (?) Legyűrtek Európát. (?) Legalább is ezt képzeltek elvakult háborúttal mostanáig, két évtized óta, angol fajrokonakkal együtt.

A dicstelen mult azonban nem fog megisméltódni többé. A tengelyhatalmak és szövetségeseik minden nehézséggel elővigyázatosan foglalkoznak s a Pénz mesterkedéseinek kiméletlen határozottsággal és gyorsan fognak gátatvetni. Meg kell értnünk s meg is érjük majd a boldog pillanatot, a Lélek uralmát a Pénz romjain!...

Éberség, elszántság.

A totális háború vele járója, hogy a harctereken kívül kiterjed a hadbanálló felek egész területére és polgári lakosságára is. A hátszág bombatámadásain kívül az ellenség a szovjet alávaló módszereit alkalmazza s a félrevezetés, rádióval való lázítás, megtévesztés, tehát a hazug propaganda eszközei mellett a szabotázsakciókra is nagy súlyt helyez. A szovjetbármények világszerte sok értéket pusztítottak el szabotázs akcióik révén. Hála a magyar nép józanágának és a hatóságok éberségének, eddig nálunk komolyabb szabotázs nem sikerült. Annál megdöbbentőbb volt az a vasúti merénylet, amely a csáktornyai vonalon a trieszti gyors ellen készült, helyette azonban csak egy tehervonatot sikerült kisiklatnia. Az alávaló merénylet így is egy derék magyareMBER életébe és többnek testi épségébe került. A kemény megtorlás, ha a tettesek kézre kerülnek, ezuttal sem marad el a preventív intézkedések szigorítása e-lejét veszi hasonló cselekményeknek. Az é-

let-halál harcát vivó nemzet belső rendjét, biztonságát nem veszélyeztethetik ellen-séges ügynökök kísérletezései. Ezen a téren azonban nemcsak a hatóságokra, hanem a közönségre is komoly feladat hárul. Minden magyar tartsa kötelességé-nek, hogy nyitott szemmel figyeljen és fokozott elővigyázatossággal, éberséggel segítse a hatóságok megelőző munkáját.

Azok a kísérletek, amelyeket a nemzet lelkierejének aláaknázására folytatnak ellenségeink, sorra kudarcot vallanak. Hiába próbálják most felhasználni az egyiptomi angol offenzíva helyi sikereit és az amerikaiak francia északafrikai partraszállásait, amelyek Franciaországot is arra késztették, hogy a tengelyhatal-makkal együtt harcoljon az angolszászok ellen a harc eredményessége érdekében. Németországot pedig arra, hogy a meg-nem szállott Franciaországba is bevonul-jon, — a nemzet nem „gyullad be” a propaganda nyomán és sokkal inkább ocsija azt a rendíthetetlen bizalmat, amely

Hitler legutóbbi beszédéből áradt.

Az eddigi tapasztalatok után min-denki tisztában lehet kijelentéseinek hord-erejével. Megnyugtatóan hatott az a meg-állapítása ezekkel az angolszász támadó hadműveletekkel kapcsolatosan, hogy csak hadd támadjanak, el fognak vérezni. A döntő ebben a háborúban az, hogy ki adja a végső ütést, — mondotta a német nép vezére és hozzá tette: azok mi le-szünk. Nagyszabású beszédéből ezuttal is érdeklődést keltettek azok a kijelentések, amelyekben megállapította, hogy az ellen-ség mögött a nemzetközi zsidóság áll a nemzetközi szabadkőműves légiónőké-től, Rooseveltől és zsidó agytrösztjétől kezdve egészen a bolsevik Oroszország zsidóságáig. Benne azonban olyan olyan félre találtak, aki nem ismeri ezt a szót: kapitulálni. Az utolsó szó eddig is min-dig az övé volt és az is lesz. Utalt arra, hogy a nemzetközi zsidóság is tapasztal-hatta, hogy jóslataik nem voltak üres szó-lamok. Megismételte azt a korábbi kije-lentését: ha a zsidóság azt hiszi, hogy

az európai faj kiirtására nemzetközi há-borút viselhet, úgy az az európai zsidó-ság kiirtásával fog végezni és ez a bul-lám el fog terjedni az egész világra. Hit-ler optimizmusa többször kicsendült be-szédéből, így akkor is, amikor azt mon-dotta, hogy a tengelyhatalmak egyik céljukat a másik után következtetesen fogják elérni s a legnagyobb bizalommal néz a jövő elé.

Ennek a törhetetlen bizakodásnak kell áthatnia valamennyiünket akkor is, ha az ellenfél Afrikában időleges sikereket ér el, mert hiszen az természetes, hogy a háborúban vissza is ütnek. Éber-ség, az idegek nyugalma, kitartás, kemény elszántság, a külső és a belső fronton egyaránt — ez a kötelességünk. Ez csen-dült ki a képviselőház költségvetési szó-nokainak beszédeiből is, akármelyik ol-dalról szólaltak fel, ugyancsak a minisz-terek válaszaiból. Az ezerekes hőieség és kemény helytállás nemcsak az elmúlt idők magyarságának jellemvonása, hanem a jelenlegi is.

Hősi halál.

Barla József nyomdászsegéd, honvédtizedes az orosz harctéren szeptember 9 én a Sztorochevje melletti harcokban hősi halált halt.

A 31 éves nős, 1 gyermekes, szorgalmas és kedvesmodoru, lel-kes, szolgálatkész leventeoktatóra szeretettel és igaz megbecsüléssel gondoltak mindazok, akik ismerték.

A Végh-féle nyomdaüzemnek mindenkor kiváló és lelkes tagja volt, akinek korai halála nagy veszteséget jelent.

Hősi halálát — a hozzánk érkező hírek szerint — a legbátrabb kato-nás és bajtársias magatartás előzte meg.

Az árván maradt kis családot szerető részvét és gondoskodás veszi körül.

Közellátás.

Az első világháború idején ismer-kedtünk meg ezzel a szóval, Addig csak a tudományos alapon gondolkodók ismer-ték, mert a nép szélesebb rétegeinek nem volt rá szüksége. Az ezer éves nagy ma-gyar birodalom minden polgárát hiányta-lanul ellátta mindazzal, amit a kor meg-követelt, kielégítette a legkényesebb ígé-nyeket is, sőt még külföldre is jutott belőle bőségesen. Az első világháborúban és az utána következett szomorú időkben kapaszkodtunk bele ebbe a szóba, mert tudtuk, hogy sok minden függ tőle.

A közellátás, mint neve is mutatja a közösség gondolatát és érdekeit szol-gálja. Amelyik ország rátér a közellátás

rendszerére, ott különböző megkötöttsé-gek és szabályok vannak, amelyeknek segítségével igazságosan iparkodnak el-osztani a közszükségleti cikkeket. A köz-ellátásnak az a célja, hogy arányos legyen a fogyasztás, hogy a termelő ne annak adjon, akinek éppen kedve tartja, hanem mindenkinek, aki rászorul. Az árak szí-goru ellenőrzése ugyancsak szervesen beletartozik ebbe a rendszerbe.

Most ismét világéges közepén élünk. Minden betevő falatra, minden ruha- és hadianyagra szükségünk van, tehát úgy kell vele gazdálkodnunk, hogy a lehető-ség szerint ne legyen fennakadás.

Hírek és különfélek

A rádium

születésnapja.

Valamit kerestem az R betű alatt a lexikonban s véletlenül előlástam a Rá-diumról irt tájékoztatást. Így tudtam meg, hogy ennek a mindenképpen drága ös-elemnek november 23 án, hétfőn lesz a negyvennegyedik születésnapja. Sokan azt gondolják majd, miért írok ilyen közbe-eső születésnapról, amikor csak kerek-számu évfordulókról szokás megemlékez-ni. Ne felejtsük el azonban, hogy a rá-dium az egész emberiségnek olyan nagy jótevője, hogy születésnapjáról akár éven-ként is illenék megemlékeznünk.

Vannak olyan diadalai az emberi tudásnak, olyan eredményei az emberi munkának, amelyeknek jelentősége fel-mérhetetlen, hogy ezt tudomásul venni csak kétféleképpen lehet: egyetlen szó-nélkül, vagy könyvtárakat kitevő iroda-lommal.

Mit mondhat néhány sornyi írás,

néhány gondolati tündés — például — a villamosságról amely megváltoztatta a vi-lág külső és belső képét? Vagy a tele-vízióról, amely még csak ezután alakítja át életünket? De mit mondhat az ember, legelsősorban erről a láthatatlan őselemről, a rádiumról, amely évmilliókig rejtőzött a természet titokzatos vegykönyvének lombikjaiban és tán ujab-b évezredig ott is rejtőzik tovább, ha egy fiatal francia vegyész és egy fiatal lengyel vegyész nő véletlen találkozására felszínre nem hozza?

Azaz, álljunk meg itt egy pillanatra! Hiheti-e az ember „véletlennek” nem kell-e inkább a Gondviselés kezét sejté-nünk az olyan találkozásban, amelyen a Curie-házaspár volt? Már erről magá-ról is mennyit lehetne mondani, írni, gondolni!

Es mennyit lehetne írni, mondani,

még laikus kézzel és fővel is, arról a látatlan sugárzásról, amely a rádium, arról a mérhetetlen és felbecsülhetetlen kincséről, amelyet Isten a Teremtés kezdetén elrejtett a szurokércben, hogy ezután feltárja titkát két kiválasztott halandónak: a Curie-házaspárnak, ez pedig átadja az emberiségnek, halhatatlan örökségképpen.

Nem, az ilyen fenséges dolgok annyira egyszerűek, hogy csak halás halgatással lehet előtűk megállni, de annyira bonyolultak is, hogy könyvtárakat érdemelnek, méltatásban, magyarázatban.

Negyvennégy év, tényleg szimpia szám, nem jubilálásra való. De héttől, mint a rádium születésnapján, az emberiségnek mégis csak ezen a nagy ünnepén, s ebben a minden tudományt, elméletet, művészetet, szépet és nemeset megtagadó s megcsufító korszakban, küldjünk legalább egy megilletődött gondolatot a szülőhely: Párizs felé...

—y—n.

Orvosi hír. Kaczander Károly bányafüvesorvos, szülész-szakorvos katonai szolgálatából hazatért és rendelését a bányakórházban újból megkezdi.

Athelyezés. Dr. Pál József törvényszéki bírót, a helybeli kir. járásbíró-ság elnökét hasonló beosztásban Esztergomba helyezték át. Rövid 3 évi itt-tartózkodása alatt általános tisztelet és szeretet vette körül.

Halálozás. Makky Gyula nyug. bányatisztviselő, november 2-án, 62 éves korában elhunyt Matramindszenten. Az elhunyt baró Solymossy kisterenyei uradalmában több éven át főerdészként működött, majd később a volt Északmagyarországi Egyesült Kőszénbánya és Iparvállalat R.-T. mátrászelei erdőbirtokának volt a vezető főerdésze.

Halálozás. Dufek Pál okl. erdőmérnök, a volt Északmagyarországi és a Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. itteni erdőbirtokainak volt főmérnöke, november hó 5-én, életének 76 ik és boldog házasságának 50-ik évében Budapesten elhunyt. Temetése nov. 8-án volt Papan nagy részvét mellett. Melegsívű, szociális lelkű egyénisége visszavonultságában is közismert volt.

Felhívás! A m. kir. Belügyminiszter ur 128.000/1042. szamu rendeletével elrendelte, hogy az oidaikocsival el nem látott motorkerekpár, valamint kerekpár hátsó sárhányójának veget 20 cm hosszúságban és a sárhányo teljes szélességében teherre kell festeni. Ezen rendelkezés az emlelt járművek hatsárhányóján a fényvisszaverő üveg (prizma) felszerelésére vonatkozó kötelezettséget nem érinti. Aki a közúti forgalomban nem a jelzett módon festett motorkerekpárral vagy kerekpárral vesz részt, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárásbüntetéssel büntetendő.

A külföldiek ellenőrző hatóság megkezdte munkáját a ketes állampolgársági joguak igazoltatása tárgyában. — Előreítható, hogy annak során a nem kívánatos elemek közül többen kényszerítetnek távozásra, mely körülmény csakis a nemzeti közérdek javát fogja szolgálni.

Új segédlelkész. Kardos Gyula dunáninneni püspök a salgótarjáni evangélikus egyházba a megüresedett hitoktatói segédlelkésszi állásra Polónyi Zoltán volt sámsónházi segédlelkésszt nevezte ki, aki hivatalát már el is foglalta és működését megkezdte.

Sámsónháza egyházközsége az Istenben boldogult dr. Kovács Sándor püspök lelkésszi örökebe egyhangu meghívással Kirchner Rezső püspöki titkár hívta meg lelkésszi állásába. Az egyhangu állásfoglalásban méltó módon jutott kifejezésre az ott eltöltött évek alatt szerzett általános közszeretet és megbecsülés.

Somorkőfalva evangélikus fiók egyházközségé szervezkedett és nov. 15-én iktatta be első felügyelőjét, dr. Krepuska István egyetemi orvostanárt tisztebe dr. Csengődy Lajos nőgrád-bontbarát esperes. Az eskü letétele után elnökölő esperes ramutatott egyházfelügyelői tiszt történelmi jelentőségére, majd dr. Krepuska István tartotta meg egyháze-

lügyelői székfoglalóját, amelyben utalt családjának a környékkel való történelmi kapcsolatára és azokra a szálakra, amelyek őt is lelkiközösségben tartják a községgel, majd meleg szavakkal adott kifejezést, hogy egyházeplő szolgálatát egész szívvél vállalja és egyháza felvirágoztatását elő fogja mozdítani. A bensőséges ünnepség után vendégül látta az egyház elnökségét és tisztikarát és diszebéddel fejeződött be az iktatóünnepély.

Találatott. Salgótarján megyei város területén 1942, november hó 19-én csomagban zsir találatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányságon a hivatalos órák alatt átveheti.

Támogasd a Vöröskeresztet!

Halálozás. Oczel János kőművesiparos 72 éves korában f. hó 17-én meghalt. Temetése 19-én d. u. 3 órakor volt nagy részvét mellett a köztemető ravatalozójából a kat. egyház szertartása szerint.

Felhívás!

A jövőhéten városunk társadalmában a harctéren levő katonáinknak karácsonyi szeretetadományokat fog gyűjteni!

Mindenki tegye meg kötelességét!

PÉNZ

áll a házhoz, ha idejében beszerzi államsorsjegyét! A pénzzel együtt nyugalom és boldogság költözik otthonába.

A M. Kir. Allamsorsjáték 40.000.— ar. P-ös

főnyereményének,
összesen 29 360 kisebb-nagyobb nyereménynek húzása
december 4-én.

Egész sorsjegy 3.— P. Fél 1.50 P.

Első szentmise

F. hó 15-én, d. e. 10 órakor a Ferences barátok templomának harangzúgása mellett, nagy papi kísérettel vonult a főbejárat elé a Budapesten e hó elején felszentelt, salgótarjáni születésű Koncz Lajos rozsnjó- egyházmegyei áldozópap, akinek példás és hivatása magasiatán álló kispapi életét mindig örvendő lélekkel szemléljük.

A főbejáratnál virágsokros küldött-ségek élén az Oltáregylet nevében dr. Janossy Ödönné, az acélgyár közönségének nevében Hajtó Nándor mérnök, a Rózsafüzéres Társulat részéről Kilvady Ferencné, a Maria Kongregáció nevében Pobozy Anna és a III. Rendiek nevében Horváth Pál köszöntötték a megilletődött fiatal papot, aki igazi szerénységgel köszönte meg a kedves üdvözléseket. Majd felemeiő orgonazugás között vonult be a templomba kézvezetőjének és kedves barátjának: dr. Könyözy Lajos fővárosi hittanárnak, nagy papi kíséretnek, a boldog szülőknek, testvéreknek és rokonoknak környezetében.

A fényesen kivilágított templomban ragyogó arccal, paptestvéri szeretettől kísért gondos vezetéssel mutatta be az első szentmiseáldozatot a fiatal pap.

Evangélium után kézvezető oltár-

A dohányosok

férfiak és nők — könnyen megakadályozhatják fogaik elszínesedését, ha azokat naponta rendszeresen ODOL fogpéppel ápolják. Az ODOL-fogpép nemcsak alaposan tisztítja a fogakat, hanem fel is frissít s úde lehelletet is biztosít. Tehát a családennapos szájd- és fogápoláshoz használjunk ODOL-fogpépet

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

testvére ment fel a szószékre és markán, lélekbevágó utjelzőkkel ismertette az újmisé eddigi életét, kötelességét, kapcsolatait a szülőkkel, de mindenek főiött hivatását, melynek egész életét fel kell áldoznia.

A felemelő szép beszéd után tovább folyt a szentmise, majd oltártestvéreit, szüleit, testvéreit, rokonait és sok hívőt áldoztatott meg a fiatal pap, aki szentmise után első áldásban részesítette a segédkező papságot, a szülőket, hozzátartozókat és végül a hiveket.

Felemelő, magasztos esemény volt az első szentmise. Kísérje nemes és terhes hivatásában az új apostolt egész életén át a jó Isten kegyelme.

SALGÓTARJÁNI APOLLO MOZGÓ

November 21-én, szombaton,
november 22-én, vasárnap,
november 23-án hétfőn
november 24-én kedden

Kisértés

Kieg: MAGYAR HIRADÓ!

November 25-én szerdán
november 26-án csütörtökön

Beccsületből elégtelen

Iskolába

játégyermekének melegen be Orion hőpalackot, friss tápláló ital lehet mindennapos tikórája

ORION hőpalack

SPORT

SBTC—Nagyvárad AC 1:0 (0:0)

Az SBTC az elmúlt vasárnap a legnagyobb meglepetést szolgáltatta. Nagyváradon a bajnokjelölt Nagyvárad AC csapatát hatalmas küzdelemben legyőzte.

A győztes, s egyben a mérkőzés egyetlen gólját Vince rúgta a II. félidő 35. percében. — Reméljük, ez a szép siker vasárnap is folytatódni fog.

SSE—BTSE 3:0 (2:0)

A helyi csapat mindkét félidőben többet támadott, jobb is volt, mint ellenfele, de a második félidőben a balassagyarmatiak erősen feljötték. A SSE csatársornak igen rosszul ment a játék Szabó I. gyengébb volt mint máskor, a többi négy csatár pedig kapu előtt nem sok vizet zavart. Ezt bizonyítja az is, hogy a gólok mind egyéni játékból adódtak, s közülük kettőt Szabó I., egyet pedig Szabó II. lőtt.

Jók voltak: Klajban, Román, Kontár, Szabó I. illetve Sallói, Eszes és Vigh.

SSE II.—Mátranovák LK 3:2 (1:0)

A csaknem teljesen ifi SSE II. gyenge játékból, néha fölényeskedve és könnyelműsködve aig szerezte meg a győzelmet. Bár sokkal jobb volt, mint ellenfele, széteső játéka nem volt eredményes. A gólokat Nagy (2) és Vince lőtték.

Közellátási jogszabályok gyűjteménye.

A napokban jelent meg a Közellátási Jogszabályok Gyűjteménye című munka, amely régóta érzett hiányt pótol mind a közellátási kérdésekkel foglalkozó közigazgatás, mind pedig a nagyközönség számára. A háború kitörése óta a közellátási rendeletek száma állandóan emelkedett, úgy hogy ma már több, mint ezer közellátási rendelet van.

A Közellátási Jogszabályok Gyűjteménye felöleli a közellátás egész területét, az élelmiszer és takarmányellátást, az anyagellátást és az árellenőrzést. Az első kötet a közellátásügyi igazgatás szervezete, az élelmiszer és takarmányellátásra, valamint az ipari anyagellátásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, míg a második kötet az ármegállapításra és árellenőrzésre vonatkozó, valamint a büntető rendelkezéseket öleli fel.

A munkát úgy állították össze, hogy abban bárki könnyen eligazodhat. Ahol

az alaprendeleteket későbbi rendelkezések módosították, vagy kiegészítették, e rendelkezések is az alaprendelet megfelelő szakaszánál vannak felvéve. A módosításokra a kurzív (dőlt) betűkkel szedett magyarázatok külön is felhívják a figyelmet. A jogi jelentőséggel bíró, ki nem hirdetett rendeletet és az egyes ügyekben tett konkrét intézkedéseket szintén felvették a gyűjteménybe. A távolabbi összefüggések és a joggyakorlat feldolgozása lábjegyzet formájában elhelyezett alakban történt.

A megfelelő jogszabályok gyors felkutatását számmutató és részletes betűsoros névmutató teszi lehetővé.

A munka a Stádium Rt. kiadásában mintegy ezer oldalon, fűzött formában jelent meg olyan formában, hogy a kötetből az egyes lapok kiemelhetők, illetőleg új lapok beilleszthetők. A két kötet együttes bolti ára: 60 pengő.

Salgótarján m. v. polgármesteri hivatalától.
18413/1942.

Hirdetmény!

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úr 61882/1942. eln. 10. számú rendeletével az 1923—24. évi születési ifjak összeírását rendelte el.

Ennek folytán felhívom az

1923—24. évben született

állításköteles ifjakat, hogy f. évi november hó 20- és december 30-ai között naponta d. e. 8—12 óráig a városháza földszint 11. számú ajtó alatt összeírásuk végett személyesen jelentkezzenek. Azok, akik állandó lakóhelyüktől huzamosabb ideig távol vannak s attól messze tartózkodnak, írásban haladéktalanul jelentkezzenek.

A személyesen jelentkezők hozzák magukkal: születési anyakönyvi kivonatot (házassági anyakönyvi kivonatot), levente igazolványt, segédi oklevelet, polgári személyi lapot, valamint más igazoló iratot a tekintetben, hogy az 1939. évi IV. t. c. rendelkezései szempontjából nem zsidónak, vagy zsidónak minősül-e?

Az írásbeli jelentkezésnél az összes személyi adatokat (név, születési év, hó, nap, hely, vallás, szülők neve és vallása, nem zsidó, vagy zsidó, mi volt, állandó tartózkodási hely, (városokban utca, házszám) be kell jelenteni.

Papok, papjelöltek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, családfenntartók, több katonát adó családok tekintetében megállapított kedvezmények valamelyikére való igényemelés esetében, ugyasintén a tartalékos tiszti kiképzésre való jelentkezési szándékuk esetén a személyes jelent-

kezés alkalmával nyerhetnek utbaigazító tájékoztatót.

A jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a honvédelemről szóló 1939. évi II. t. c.-kel bevezetett hadkötelezettségek elmulasztását, a közbizrré tett felhívásnak, vagy a fenthivatkozott törvényekből, illetőleg az annak végrehajtása tárgyában kibocsátott redevetkekből folyó kötelezettségeknek nemismerése nem menti.

Az összeírásra való jelentkezés elmulasztása az 1939. évi II. t. c. 177. §-a értelmében 'kihágás', illetőleg vétség és két hónapig, illetőleg egy évig terjedhető fogházzal büntetettelik.

Salgótarján, 1942. november 18.

Dr. Förster Kálmán sk.
polgármester.

IGMÁNDI KESERÜVIZ
minősége egyedül

IRDESSEN!
A MUNKA
POLITIKAI HETILAPBAN!

Nyomatott: „A MUNKA”—nyomdában, Salgótarján

Guttapercsa európai növényekből.

A guttapercsa éppen olyan fontos nyersanyag, mint a kaucsuk. Alkalmasa ugyan nem olyan sokoldalú, mint a kaucsuké, de bizonyos termékek előállításánál nélkülözhetetlen.

A percsa trópusi növény, melynek beszürtett nedvét az európai államok Szumátrából, Jávából és Indiából importálták. A guttapercsa rendkívül alkalmas szigetelésre s ezért főképpen vizalatti kábelek előállítására használták. Fogtechnikai laboratóriumokban műfogsorok készítésénél már régóta bevált. Ezen a téren azonban már hosszú idő óta műanyagokkal helyettesítik. Fontos szerep jut a guttapercsának a hőfeldolgozó iparban is, ahol hajtósíjakkal, tömítőlemezek stb. előállításánál keverékanyagként használják.

Éppen úgy, ahogy a szintetikus kaucsuk-előállítás mellett hosszabb idő alatt arra törekednek, hogy kaucsukot európai növényekből állítsanak elő, a guttapercsatermelés számára is természetes

nyersanyagalapot keresnek.

Örvendetes módon a csikos kecskerágó gyökérének húsát guttapercsa készítésre alkalmas nyersanyagként mutatkozik. Az eberswaédei erdészeti főiskola tanárának, dr. Liesenek sikerült abból a növényből olyan nedvet előállítani, amelynek sajátosságai a keletázsiai guttapercsa tejével megegyeznek. A csikos kecskerágó gyökere 22,5 százalék guttapercsát szolgált. Ennek a vsdon termő növénynek gazdaságos kihasználása csak flantázsszerű ültetés esetén lehetséges. A német birodalmi posta, amelynek rendkívül sok kábelra van szüksége, iskolák gyermekekkel és munkásokkal körülbelül ezer tonna kecskerágó kérget gyűjtetett, amelyet azóta már fel is dolgoztak. Annak a lehetősége, hogy guttapercsát is elő lehet európai növényekből állítani, fontos haladást jelent Európa nyersanyag függetlensége terén.

M. N.

Tavaszi ujdonság!

SZÜCS-FÉLE

„Vitamin Crém”

A legmodernebb elvek szerint készített VITAMINDUS arc krém. Az arc bőr természetes tápanyagait tartalmazza s ezért rugalmassá, üdév teszi és megóvja a ráncosodástól.

SZÜCS-FÉLE

„Bubi Arcszesz”

Megszünteti pattanásait és az arc bőr zsírosságát.

Kapható:

SZÜCS RÓBERT
MAGYAR KORONA
GYÓGYSZERTÁRÁBAN.
SALGÓTARJÁN.

Támogasd a Vöröskeresztet!

A harctérre 10 dekás csomag „Min-ta érték nélkül” feladható!

Eladó. Egy modern uriszobacsillár szabadkézből, jutányosan. Megtekinthető 12—14 óráig. Cím a kiadóban.

Megjelenik minden hó 1-én a filatélia minden ágával foglalkozó szaklap. A

Bélyeghíradó

Felelős szerkesztő: DOBÓ ISTVÁN. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, Egressy utca 2 szám.

Megrendelhető és kapható: VÉGH KÁLMÁN könyv és papirkereskedésében SALGÓTARJÁN

Egyesszám ára 60 fillér. Előfizetés egész évre 7 pengő, szövetségi tagoknak 6 pengő.

Az önkéntes női híradások utazások és étkezési átalánya. A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet híradó tanfolyamaira egyedül a fővárosban több mint ezer önkéntesen jelentkező fiatal asszonyt, illetve leányt vettek fel. A kiképzés csoportok szerint történik s az első híradó-csoport már kitűnő eredménnyel le is tette a vizsgát a telefonközpont kezelésből és a rejtjelzésből. A géptáviró kezelésére kitandók csoportja a közeli napokban áll a vizsgáztató bizottság elé. Tekintettel arra, hogy a híradós lányok jelentős része pestkörnyéki, ezek a leányok utazási és étkezési költségmegterítésben is részesülnek a kiképzési idő tartama alatt.

IGAZ

ami igaz, egy főnyeremény nagy szerencsével. De hogy módunkban legyen nyerni, vegyünk idejében 3 P-ért egy egész, vagy 150 ért egy fél jótékonycélú állami sorsjegyet, mellyel a következő összegeket nyerhetjük:

40.000 arany Pengő
főnyereményt,

vagy:

20.000 P, 10.000 P, kétszer 5.000 P, négyszer 2.500 P, hatszor 2.000 P, harmincháromszor 1.000 P, összesen 29.360 nyeremény 420.000 P értékben

Kapható osztálysorsjegydárusítóknál és dohányboltzsdékben

Huzás december hó 4-én

Körzeti egyedarusítók keresek

a bőr- és cipőszakmába vágó igen nagy lehetőséget nyújtó szabadalmamat képező új tömegcikk forgalombahozására megyei kizárólagossággal,

Megfelelő gyakorlattal, referenciával rendelkező cégek ajánlatait kérem.

Fábry Lajos nagykereskedő
Budapest, VI. Jókai-utca 18. szám
alá küldeni.

Tartsuk be szigorúan
a légvédelmi előírásokat.

Nyomdatulajdonos: Vég Kálmán